

Karmel en Karmelspiritualiteit

Kloosterorde

De Karmel is een afkorting van een kloosterorde met de officiële naam: Orde van de Broeders en de Zusters van Onze Lieve Vrouw van de Berg Karmel. Een religieuze orde van broeders, zusters en leken, die is ontstaan in het begin van de dertiende eeuw op de berg Karmel in het heilig land.

In Nederland bestaat er een eerste orde van broeders en zusters, een tweede orde van slotzusters en een derde orde van lekenkarmelieten, georganiseerd in de Karmelbeweging. Daarnaast zijn er ook lekenkarmelieten die zijn geassocieerd aan de eerste of de tweede orde.

Karmelregel

De Karmel spiritualiteit vindt zijn oorsprong bij de kluizenaars die leefden in het Karmelgebergte bij de bron van Elia. Op hun verzoek heeft de toenmalige patriarch van Jeruzalem rond 1210 leefregels voor hun gemeenschap opgesteld. Deze leefregels vormen de basis van de Karmel spiritualiteit.

Het is duidelijk dat de volgers van de Karmelregel de algemeen christelijke boodschap tot navolging van Christus willen volgen. Hoe ze dit doen en wat ze hierbij moeten doen lezen we in de regel.

Passend en voegzaam

In de regel van de Karmel komen we meerdere malen de uitspraak 'passend en voegzaam' tegen.

Het leert ons dat de regel geen onbuigzame wet is: deze woorden duiden op flexibiliteit. Niet ieder mens is hetzelfde en niet alle omstandigheden zijn hetzelfde. Daarom staat er tot vijf keer toe in de regel dat je bepaalde voorschriften moet toepassen waar dat passend en voegzaam kan. Het doel van de regel is niet 'de regel koste wat het kost uitvoeren' maar het religieuze leven zo goed mogelijk vorm geven. Die verantwoordelijkheid wordt ons door deze woorden gegeven.

“De Karmelregel functioneert eigenlijk als een reisgids. Het kenmerkende van deze reisgids is, dat ze kort en doeltreffend de blik richt op het wezenlijke: in het gewone leven omgevormd worden door Gods liefde. De plaats waar je staat, is heilige grond. Trek je schoenen uit: je vooroordelen, je aangepaste behoeften, je drukte, je opgeklopte ik. Ga naakt staan voor Zijn Gelaat. Hij zelf zal je bekleden met zijn liefde en je binnenvoeren in het land van de Karmel.”

(uit: De mystieke ruimte van de Karmel, K. Waaijman)

Het eigene van de Karmelspiritualiteit

De uitwerking van de regel laat het eigene zien van de Karmel. Dit noemen we ook wel het Karmelcharisma – dat waarin zij zich onderscheidt van het algemene dat alle religieuze orden en leefwijzen hebben.

God is aanwezig

In de traditie van de Karmel is men altijd bezig geweest met het geloof dat God aanwezig is en wil zijn in ons leven. Dat is de meest centrale waarde. Eigenlijk is dat een heel actuele waarde, want ze vormt een tegenbeweging tegen de momenteel gangbare overtuiging dat alles maakbaar is. De mens zou alles zelf kunnen en kennen. God en Zijn werking doen er in zo'n klimaat niet zoveel meer toe. Maar vanuit de Karmelspiritualiteit vinden we het belangrijk, dat mensen gevoel blijven houden voor de wonderlijke werking van God en voor het mysterie van God dat zich aandient in iedere mens

en in alles wat is. Karmelieten geloven, dat er een God is, die aanwezig wil zijn bij ons mensen. Vanaf het allereerste begin heeft die God ons ervan bewust gemaakt, dat we kwetsbare mensen zijn; maar in Zijn ogen hebben we ook een onvoorwaardelijke waardigheid; wij zijn verantwoordelijk voor het behoud van Zijn schepping.

Stilte

De bedoeling van stilte is dat we ruimte open houden voor het mysterie van God. Bovendien confronteert stilte je met wie je eigenlijk bent. Wie stil kan zijn, leert de diepere bewegingen van de ziel kennen, zowel de positieve als de negatieve. Het is van belang die binnenkant van je ziel te leren kennen.

*Het is de Stilte die mij boeit
Maar wat is die Stilte dan?
Het Stille fluisteren van de wind
Als de Heer voorbijgaat op de berg?
Is dat een Stilte in je hoofd
Als je even vrij van alles bent?
Vrij van elk oordeel over de ander?
Vrij van elk oordeel over jezelf, over je handelen?*
(uit: Leven in de Karmelregel, 2010, 11)

Gebed

Door het gebed willen de Karmelieten het besef van Gods aanwezigheid levend houden en zichzelf steeds meer openen voor Zijn liefde. De bedoeling is dat de relatie met God heel het leven doortrekt. Het gebed is dan ook veel meer dan de momenten van samenkomen in vieringen. Ieder werk, iedere ontmoeting, studie, en zelfs onze ontspanning, zijn ten diepste op God gericht. In de regel staat geschreven dat de karmeliet *“dag en nacht in de wijzing van de Heer zich bezinnend en in gebeden wakend”* moet zijn.

Het gebed kent dan ook vele vormen: meditatie, lezing van Bijbelse teksten, lezing van mystieke teksten, alleen of met elkaar.

Het lege midden

Enkele jaren geleden heeft de kunstenaar Arie Trum de Karmelregel opnieuw gekalligrafeerd in de vorm van een kruis met een leeg midden, dat met bladgoud is omlijst.

“Het lege midden staat voor de ruimte die je uitnodigt naar het Geheim van het leven te gaan, de ruimte van God, de ruimte van Wezer... van Hem die vanuit Zijn Wezen tegen iedere mens zegt: jij mag er zijn, wees er...”

(Uit: Carmel en Karmel in gesprek (2012), Ben Wolbers.)

Belangrijke Karmelfiguren

De profeet Elia

De spiritualiteit van de Karmel gaat terug op Elia. De Karmel kent geen echte stichter zoals Franciscus.

Elia is aangenomen als beeld, als vader. Zoals hij leefde willen de Karmelieten leven.

Maria

Maria is een belangrijk voorbeeld vanwege haar onvoorwaardelijke overgave aan de wil van God.

Jan (Juan, Johannes) van het Kruis

Als er alleen nog duisternis in zijn leven is, ontdekt Jan van het Kruis Gods dragende aanwezigheid. Het wordt voor hem een tijd van genade. In zijn mystieke werken heeft hij hierover geschreven.

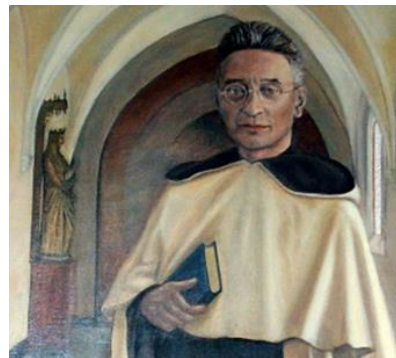
Teresa van Ávila

Zij beschrijft in haar teksten op levendige wijze de mystieke inwerking van God op de mens wanneer die zich voor God openstelt. Haar geschriften geven raad en inzicht aan ieder die de weg van gebed wil gaan.

Titus Brandsma

Pater, journalist en professor Titus Brandsma werd in WOII gevangen genomen en is omgekomen in Dachau. Hij kwam op voor de menselijke waardigheid. Tot het laatste toe, liet Titus zien wat het betekent om vast te houden aan Gods aanwezigheid in ons leven.

Andere bekende figuren zijn o.a. Edith Stein en Theresia van Lisieux

Centrum voor Spiritualiteit

Op meerdere plaatsen in Nederland functioneren de lokale Karmelgroepen als Centra voor Spiritualiteit. Deze centra willen bezinnend bezig zijn vanuit een karmelitaanse traditie. In Dordrecht functioneert de Karmelkring Elia als Centrum voor Spiritualiteit

Karmelkring Elia Dordrecht

Sinds mei 2013 heeft de Karmelkring Elia de juridische vorm van een stichting. De Karmelkring heeft als doel de spiritualiteit van de Karmelorde op eigentijdse wijze vorm te geven in leven en in vieren. Dit doel tracht de Karmelkring Elia te bereiken door:

- maandelijks vieren naar Karmelitaans model
- zich te richten op het uitdragen van de karmelspiritualiteit

Er is een jaarprogramma met activiteiten op het gebied van BEZINNING, VORMING en VIEREN. De agenda vindt u op:

www.karmelcentra.nl/dordrecht

Plaats van samenkomst, tenzij anders vermeld:

- Gedachteniskapel Titus Brandsma
- Nolensweg 10, 3317 LE Dordrecht

Weet u welkom om activiteiten te bezoeken.

We hopen dat deze korte inleiding u een eerste indruk heeft gegeven van de spiritualiteit van de Karmel. Indien u nog vragen heeft neem dan gerust contact met ons op.

Contactgegevens

Secretariaat:
karmelkringelia@karmel.nl
Telefoon (secretaris):
06 - 24 15 44 06

